

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЧЕРЕДНИК АННА ОЛЕГІВНА

УДК: 005.336.1:[330.341.1:621](043.3)

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНИХ
ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ВИБОРІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ФОРМИ
ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: – доктор економічних наук, професор
Гонтарева Ірина Вячеславівна,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця,
завідувач кафедри підприємницької діяльності.

Офіційні опоненти: – доктор економічних наук, професор
Рєпіна Інна Миколаївна,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
професор кафедри економіки та підприємництва;

кандидат економічних наук
Гвініашвілі Тетяна Зурабівна,
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара, доцент кафедри
економіки, підприємництва та управління
підприємствами.

Захист відбудеться 24 травня 2019 р. о 13.00 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.055.01 у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця за адресою: 61166, м. Харків, пров. Інженерний, 1-А, ауд. 606.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за адресою: 61166, м. Харків, пров. Інженерний, 1-А.

Автореферат розісланий « 17 » квітня 2019 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

О.В. Лебідь

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний стан економіки України характеризується нестабільним курсом валют, невизначеністю торгівельних відносин з країнами-партнерами, різким падінням платоспроможності населення, значним зниженням попиту на українську продукцію на внутрішніх та зовнішніх ринках, що, в свою чергу, зумовлює загальний спад економіки країни. У зв'язку з вищезазначеним машинобудівні підприємства не можуть ефективно функціонувати та перебувають у кризовому стані, про що свідчить кількість збиткових промислових (35,1%) та машинобудівних підприємств (29,7%) у 2017 році. З метою забезпечення відповідності стандартам країн ЄС в українській економіці відбуваються суттєві зміни. Відповідно до «Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» одним із важливих питань для країни є модернізація вітчизняної промисловості та перехід на інноваційний напрям розвитку. Одним з інструментів досягнення цілей стратегії є вибір та впровадження певних організаційних форм венчурного бізнесу в діяльність машинобудівних підприємств. Отже, для забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств, актуальним стають дослідження в сфері вибору організаційної форми венчурного бізнесу.

У дослідження теоретичних і методичних засад забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств значний внесок зробили такі зарубіжні та вітчизняні науковці, як: М. Альберт, С. Брю, Т. Гвініашвілі, І. Гонтарева, П. Друкер, Р. Каплан, К. Крос, Р. Ланч, К. Макконнелл, К. Макнейр, М. Мескон, Р. Нижегородцев, Д. Нортон, В. Пономаренко, Ф. Хедоурі, О. Ястремська та інші. Питання вибору організаційної форми венчурного бізнесу отримали висвітлення в працях А. Абрамяна, Л. Антонюка, І. Войтова, А. Девіса, О. Зінченко, Г. Козаченко, О. Кузьміна, І. Литвин, А. Нікконен, М. Османа, Д. Палмера, А. Поручника, К. Ральфа, І. Репіної, С. Реверчука, І. Родіонова, Ф. Удвадії, К. Фрімана, М. Шилінга та інших. Віддаючи належне здобуткам вітчизняних і зарубіжних авторів, слід зазначити, що проблема забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств (далі – ЗЕРМП) при виборі організаційної форми венчурного бізнесу має недостатній рівень теоретико-методичного опрацювання. Так, залишається недостатньо розробленим понятійний апарат, потребує поглибленого теоретичного обґрунтування процес організації ЗЕРМП при виборі організаційної форми венчурного бізнесу; подальшого розвитку вимагають методичні підходи до оцінювання ефективності розвитку підприємства при виборі організаційної форми венчурного бізнесу. Необхідність вирішення цих питань зумовила вибір теми дисертаційної роботи, її актуальність, мету, перелік і зміст завдань.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця у межах госпдоговірної науково-дослідної теми «Забезпечення ефективності розвитку та якості управління в підприємницькій діяльності» (номер державної реєстрації 0117U001629), за якою здобувачем розроблено методичне забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств на основі залучення венчурного бізнесу: проаналізовано передумови ефективності розвитку машинобудівних підприємств, удосконалено понятійний апарат ефективності

розвитку машинобудівних підприємств при виборі форми венчурного бізнесу, розроблено методичний підхід до оцінювання ефективності розвитку підприємства.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є поглиблення теоретичних положень, удосконалення методичних підходів і розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу.

Відповідно до визначеної мети в роботі поставлено такі завдання:

узагальнити теоретичні засади ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу;

сформувати технологію ЗЕРМП при виборі організаційної форми венчурного бізнесу;

обґрунтувати методичний підхід до оцінювання ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі форми венчурного бізнесу;

оцінити необхідність залучення інновацій на машинобудівних підприємствах з позиції подальшого розроблення венчурних проектів;

обґрунтувати організаційно-інформаційне забезпечення процесу вибору організаційної форми венчурного бізнесу;

розробити методичний підхід до оцінювання та прогнозування ситуаційних ризиків на етапах розроблення та реалізації венчурного проекту;

здійснити прогноз ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств.

Предметом дослідження є теоретичні положення, методичні підходи та практичні пропозиції щодо забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу.

Методи дослідження. Теоретичною і методичною основою проведених досліджень стали наукові концепції, теоретичні розробки провідних вітчизняних та зарубіжних вчених щодо забезпечення ефективності розвитку підприємств, організаційних форм венчурного бізнесу та їх впровадження. Для досягнення мети дослідження і вирішення поставлених завдань використано систему загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: *абстрактно-логічний та структурно-логічний аналіз, синтез* – для узагальнення теоретичних засад ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу; *метод статистичного аналізу* – для оцінювання ефективності розвитку машинобудівних підприємств для вибору форми венчурного бізнесу; *метод центрів тяжіння* – для обґрунтування показників оцінювання ефективності розвитку машинобудівних підприємств України; *таксономічний аналіз* – для обґрунтування інтегрального показника ефективності розвитку машинобудівного підприємства; *кореляційно-регресійний аналіз* – для побудови кореляційно-регресійної моделі залежності інтегрального показника ефективності розвитку машинобудівного підприємства та його складових; *експертне оцінювання: метод Дельфі* – для оцінювання необхідності залучення інновацій на машинобудівних підприємствах з позиції подальшого розроблення венчурних проектів та розробки методичного підходу до оцінювання та прогнозування ситуаційних ризиків на етапах розроблення та реалізації венчурного проекту; *метод*

ПАТТЕРН – для обґрунтування вибору організаційної форми венчурного бізнесу та джерела її фінансування з метою розвитку машинобудівних підприємств; *графічний метод* – для візуалізації емпіричних даних і схематичного подання основних теоретичних та практичних положень дисертації.

Інформаційною базою дослідження стали праці вітчизняних і зарубіжних вчених щодо проблем забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу, законодавчі акти, нормативні документи Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, офіційні матеріали Державної служби статистики України та Головного управління статистики в Харківській області, дані статистичної звітності машинобудівних підприємств, матеріали наукових періодичних видань, міжнародних і всеукраїнських конференцій, аналітичні огляди, ресурси мережі Internet, результати власних досліджень автора.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в удосконаленні й подальшому розвитку теоретичних положень і методичного ЗЕРМП при виборі організаційної форми венчурного бізнесу. Основні положення наукової новизни полягають у такому:

удосконалено:

технологію забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу, яка, на відміну від існуючих, враховує комплекс процесів, що передбачають прогнозування ефективності розвитку підприємства на основі впровадження певної форми венчурного бізнесу, що ґрунтується на результатах реалізації венчурного проекту та кореляційно-регресійній залежності інтегрального показника ефективності розвитку та його складових;

методичний підхід до оцінювання необхідності залучення інновацій на машинобудівному підприємстві, що у порівнянні з наявними ґрунтується на визначенні індикаторів інноваційного розвитку за напрямками впровадження венчурних проектів, що дозволяє вибрати відповідну спрямованість інноваційного розвитку підприємства при впровадженні організаційної форми венчурного бізнесу;

методичний підхід до оцінювання та прогнозування ситуаційних ризиків на етапах розроблення та реалізації венчурного проекту, відмінністю якого є врахування процесу прогнозування втрат на кожному з етапів проекту за оптимістичним, найбільш ймовірним та песимістичним сценарієм розвитку, що дозволяє враховувати потенційні втрати при розробленні та реалізації венчурних проектів;

дістали подальший розвиток:

визначення поняття «венчурний бізнес», що, на відміну від існуючих, ґрунтується на синтезі ознак венчурного бізнесу як ризикової підприємницької діяльності та як інвестування в інноваційний розвиток підприємства, що дозволяє у подальшому підвищити ефективність розвитку підприємства в результаті вибору організаційної форми венчурного бізнесу;

методичний підхід до оцінювання ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу, який, на відміну від існуючих, ґрунтується на комплексі результуючих показників-репрезентантів від

груп ефективності розвитку з урахуванням необхідності подальшого впровадження організаційної форми венчурного бізнесу;

організаційно-інформаційне забезпечення процесу вибору форми венчурного бізнесу для розвитку машинобудівних підприємств, відмінність якого полягає в обґрунтуванні впровадження організаційної форми венчурного бізнесу й руху інформаційних потоків між суб'єктами та об'єктами венчурного бізнесу, що дозволяє підвищити рівень відповідальності виконавців за отримання кінцевого результату.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що запропоновані теоретичні положення та методичні підходи доведені до рівня практичних рекомендацій і можуть бути використані підприємствами у процесі визначення необхідності й оцінювання забезпечення ефективності розвитку при виборі організаційної форми венчурного бізнесу, інформаційно-аналітичної основи для обґрунтування управлінських рішень з упровадження організаційної форми венчурного бізнесу та забезпечення достатнім обсягом коштів для її фінансування. Основні положення дисертації, що мають прикладний характер, знайшли практичне застосування на вітчизняних підприємствах. Теоретичне та методичне забезпечення ефективності розвитку підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу впроваджено у ПАТ «Коннектор» (довідка № 34-10 від 07.06.2018 р.), впровадження стосується методичного підходу до оцінювання ефективності розвитку підприємства, та ТОВ «Інтер-Ліфт» (довідка № 60 від 27.08.2018 р.), щодо оцінки інноваційної складової діяльності підприємства. Пропозиції з удосконаленого теоретичного та методичного підходів до ЗЕРМП при виборі організаційної форми венчурного бізнесу використовуються у навчальному процесі ХНЕУ ім. С. Кузнеця при викладанні дисципліни «Венчурне інвестування» освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (довідка № 18/83-21-328 від 30.08.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою роботою, всі результати якої одержані автором особисто та знайшли відображення в наукових публікаціях. Внесок здобувача у роботи, виконані у співавторстві, наведено у списку опублікованих праць за темою дисертації.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати дисертації оприлюднено на 6 міжнародних науково-практичних конференціях: XII International scientific and practical conference «Modern scientific potential» (Sheffield, UK, February 28 – March 7, 2016); Міжнародній науковій конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця» (Харків, 26–28 травня 2016 р.); Міжнародній науковій конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця» (Харків, 1–2 червня 2017 р.); XVI Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми планування в ринкових умовах» (Одеса, 15–17 вересня 2017 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Формування ефективної моделі розвитку підприємства в умовах ринкової економіки» (Житомир, 2–3 листопада 2017 р.); Міжнародній науковій конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця» (Харків, 31 травня – 1 червня 2018 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 15 наукових робіт, зокрема: один розділ у колективній монографії; 3 наукові статті у наукових фахових виданнях України; 4 статті – в наукових періодичних виданнях України, які включені до

міжнародних наукометричних баз, одна стаття – у науковому періодичному виданні іншої держави; одна стаття – в іншому виданні. За результатами участі у науково-практичних конференціях опубліковано 5 тез доповідей. Загальний обсяг публікацій – 5,95 ум.-друк. арк., з яких особисто автору належить 4,85 ум.-друк. арк.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Роботу викладено на 287 сторінках машинописного тексту (11,96 ум.-друк. арк.). Дисертація містить 55 таблиць (з них 7 займають 9 повних сторінок), 29 рисунків (з них 4 займають 4 повні сторінки), 15 додатків – на 47 сторінках, список використаних джерел з 256 найменувань – на 27 сторінках. Обсяг основного тексту дисертації становить 200 сторінок (8,3 ум.-друк. арк.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету, завдання і методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, наведено інформацію щодо їх апробації та опублікування.

У першому розділі – «Теоретичні засади ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу» – узагальнено теоретичні засади ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу; сформовано технологію ЗЕРМП при виборі організаційної форми венчурного бізнесу.

Венчурний бізнес – складне і комплексне явище, впровадження організаційних форм якого є необхідним для забезпечення ефективного розвитку машинобудівних підприємств. У роботі виділено ознаки, за якими можна систематизувати існуючі визначення венчурного бізнесу, а саме розуміння: венчурного бізнесу як ризикового бізнесу, як форми відтворення фінансового капіталу, як підприємницької діяльності або її сфери, як інвестування в інноваційний розвиток підприємства. В основу уточнення визначення поняття «венчурний бізнесу» покладено синтез ознак: як підприємницької діяльності та інвестування в інноваційний розвиток підприємства, що дозволяє розуміти під венчурним бізнесом підприємницьку діяльність, у рамках якої відбувається використання ризикових інвестицій в інноваційному розвитку підприємства, що дає можливість прискореного зростання. Під ефективністю розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу в роботі розуміється співвідношення економічного ефекту, отриманого від вибору організаційної форми венчурного бізнесу, у рамках якого відбувається використання ризикових інвестицій в інноваційному розвитку машинобудівного підприємства, що забезпечує позитивні зміни кількісних та якісних показників, до витрачених інвестором ресурсів під час здійснення підприємницької діяльності.

Аналіз існуючих теоретичних підходів до оцінювання ефективності розвитку машинобудівних підприємств дозволив виділити показники, за якими оцінюється ефективність розвитку підприємства та, базуючись на засадах збалансованої системи показників Нортон-Каплана, систематизувати їх за групами: ефективність внутрішніх бізнес-процесів та науково-технічний рівень виробництва (фондовіддача, матеріаловіддача, рентабельність виробництва, рентабельність основних засобів, рентабельність матеріальних витрат, коефіцієнт оборотності

запасів, коефіцієнт придатності основних засобів, витрати на нові технології на 1 гривню реалізованої продукції); ефективність клієнтської складової (частка експорту в обсязі реалізованої продукції, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, темпи зниження собівартості реалізованої продукції, рентабельність продажу); ефективність роботи персоналу (продуктивність праці, фондоозброєність, матеріалоозброєність, плинність кадрів, обсяг реалізованої продукції на одного працюючого); ефективність фінансової складової (коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт оборотності оборотних активів, коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт фінансової автономії, коефіцієнт забезпеченості оборотними засобами, рентабельність власного капіталу), що, в свою чергу, дозволяє всебічно оцінити рівень розвитку підприємства.

За результатами дослідження теоретико-методичних засад забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств запропоновано технологію ЗЕРМП при виборі організаційної форми венчурного бізнесу, з використанням якої машинобудівні підприємства зможуть впроваджувати венчурне фінансування інновацій у свою діяльність (рис. 1).

Рис. 1. Технологія ЗЕРМП при виборі організаційної форми венчурного бізнесу

Забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу передбачає комплекс методичних підходів до оцінювання ефективності розвитку підприємств, виявлення

необхідності залучення інновацій, організації процесу вибору організаційної форми венчурного бізнесу, відбору венчурних проектів та оцінювання їх ризиків, прогнозування ефективності вибору певної організаційної форми венчурного бізнесу.

Взаємозв'язки венчурного бізнесу з інноваційною складовою діяльності машинобудівних підприємств дозволили дійти висновку, що існує рушійна сила, яка сигналізує про необхідність залучення інновацій, вона відображається у випадку зміни індикатора інноваційного розвитку (ІР). У роботі запропоновано перелік ІР на машинобудівному підприємстві: економічний, виробничо-технологічний, екологічний, організаційно-управлінський, правовий та інформаційний. Кожен індикатор сигналізує про необхідність залучення інноваційних процесів шляхом вибору та впровадження певної організаційної форми венчурного бізнесу.

Зважаючи на теоретичне підґрунтя форм венчурного бізнесу, сформовано перелік організаційних форм венчурного бізнесу, а саме: внутрішні венчури, зовнішні венчури та незалежні венчури. Характерною ознакою запропонованих форм є ступінь впливу інвестора на прийняття управлінських рішень при впровадженні інновацій: при організації внутрішнього венчуру рівень впливу високий, при незалежному – низький рівень. До основних джерел фінансування організаційних форм венчурного бізнесу в роботі віднесено грошовий фонд підприємства, кошти венчурного фонду та кошти венчурного інвестора.

У другому розділі – **«Аналіз ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу»** – обґрунтовано методичний підхід до оцінювання ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу; проведено оцінку необхідності залучення інновацій на машинобудівних підприємствах з позиції подальшого розроблення венчурних проектів.

Машинобудівні підприємства є важливою ланкою економіки, їх розвиток сприяє поліпшенню економіки країни в цілому. Одним із шляхів вирішення питання розвитку машинобудівних підприємств є залучення інновацій до діяльності через впровадження організаційної форми венчурного бізнесу. Проведений в роботі аналіз розвитку машинобудування України та організаційних форм венчурного бізнесу на підприємствах вказує на нестабільність і ринкові коливання в економіці, а також дозволив дійти висновку, що найбільш розвинутий машинобудівний комплекс територіально знаходиться в Харківській області. З огляду на зазначене базою дослідження обрано сім машинобудівних підприємств, а саме: ПАТ «Світло Шахтаря», ПАТ «Укрелектромаш», ТОВ «Інтер-Ліфт», ПАТ «Коннектор», ПАТ «Плінфа», ПАТ «Харківський тракторний завод», ПАТ «ФЕД». З метою детальної оцінки ефективності розвитку цих підприємств розроблено методичний підхід, який дозволяє всебічно оцінити ефективність розвитку машинобудівних підприємств (рис. 2). У межах методичного підходу з використанням економіко-математичного методу центрів тяжіння обґрунтовано комплекс результатуючих показників-репрезентантів, які утворюють інваріантну модель оцінки ефективності розвитку машинобудівного підприємства з постійним переліком оцінюваних показників.

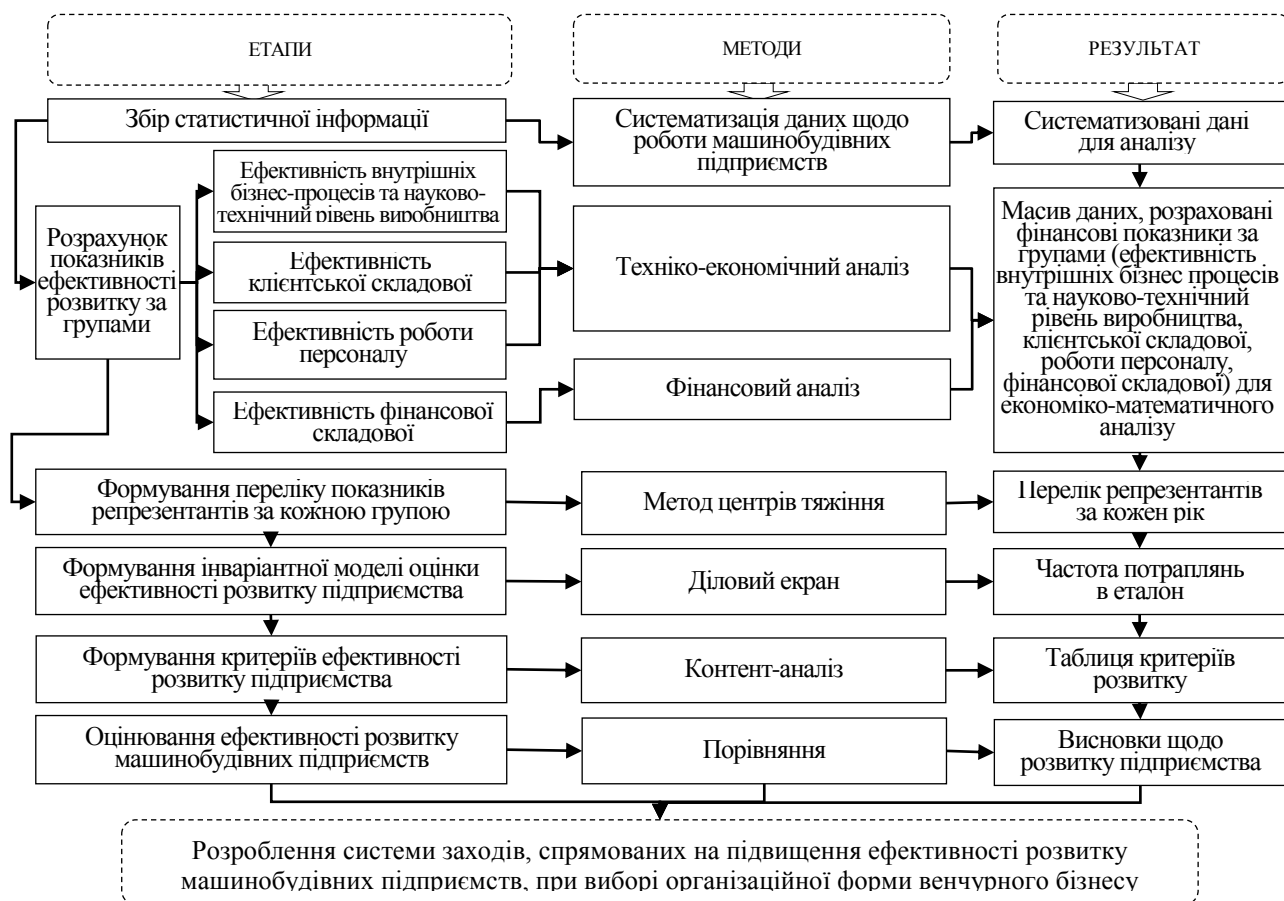

Рис. 2. Методичний підхід до оцінювання ефективності розвитку машинобудівних підприємств

Репрезентантом ефективності внутрішніх бізнес-процесів та науково-технічного рівня виробництва є рентабельність виробництва; ефективності клієнтської складової – оборотність дебіторської заборгованості; ефективності роботи персоналу – продуктивність праці; ефективності фінансової складової – рентабельність власного капіталу. Обґрунтовано інтегральний показник ефективності розвитку машинобудівного підприємства (D_i), який показав, що аналізовані підприємства мають низький рівень розвитку (табл. 1).

Таблиця 1

Результати розрахунку інтегрального показника ефективності розвитку машинобудівних підприємств

Підприємство	D_i	Рівень	Характеристика
ПАТ «Коннектор»	0,1598	1	Підприємства, що мають найнижчу ефективність розвитку
ПАТ «ХТЗ»	0,0611	1	
ПАТ «Плінфа»	0,3291	2	Підприємства, що потребують розроблення заходів у зв'язку з низькою ефективністю розвитку
ПАТ «Світло Шахтаря»	0,2595	2	
ПАТ «Укрелектромаш»	0,2225	2	
ТОВ «Інтер-Ліфт»	0,4508	3	Підприємства, які характеризуються в динаміці рівномірністю зростання ефективності розвитку
ПАТ «ФЕД»	0,4797	3	

З метою аналізу інноваційної складової діяльності підприємств у дослідженні запропоновано методичний підхід до оцінювання необхідності залучення інновацій на машинобудівному підприємстві (рис. 3).

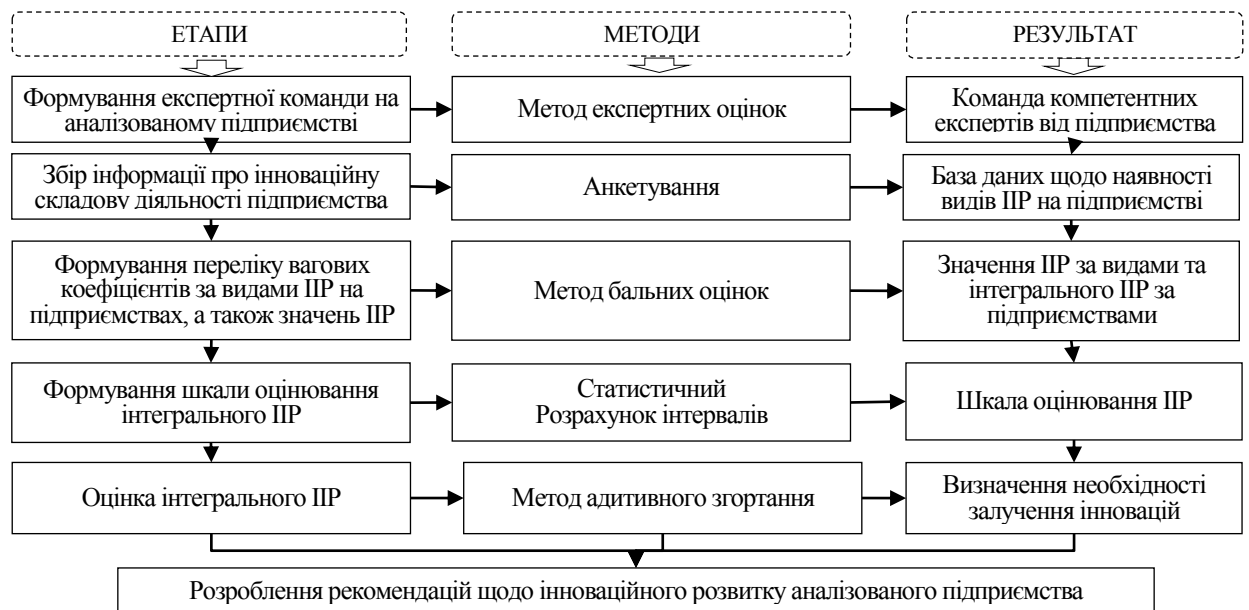

Рис. 3. Методичний підхід до оцінювання необхідності залучення інновацій на машинобудівному підприємстві

Відповідно до запропонованого методичного підходу (див. рис. 3) оцінювання індикаторів інноваційного розвитку на машинобудівних підприємствах здійснюється з використанням методу експертних оцінок. Розраховані значення інтегрального індикатора інноваційного розвитку та пріоритетний, як на думку експертів, напрям розвитку за аналізованими підприємствами подано у табл. 2. Для інтерпретації результатів розрахунку інтегрального ІР запропоновано під значенням індикатора «0» розуміти відсутність необхідності залучення інновацій, під значенням «10» – максимальну необхідність залучення інновацій.

Таблиця 2

Значення інтегрального ІР та значення ІР за напрямками

Підприємство	Інтегральний ІР	Економічний	Виробничо-технологічний	Екологічний	Управлінський	Правовий	Інформаційний
ПАТ «Світло Шахтаря»	5,4	0,45	2,1	0,75	0,9	0,3	0,9
ПАТ «Укрелектромаш»	4,1	0,4	1,25	0,6	0,4	0,45	1
ТОВ «Інтер-Ліфт»	5,3	0,6	3,2	0,15	0,8	0,25	0,3
ПАТ «Коннектор»	4,7	0,45	1,75	0,5	1,2	0,6	0,2
ПАТ «Плінфа»	8,5	0,7	2,4	0,6	0,8	0,2	0,8
ПАТ «ХТЗ»	6,1	0,6	2,45	0,15	1,75	0,15	1
ПАТ «ФЕД»	5,5	0,8	2,4	0,5	0,9	0,1	0,8

З використанням методичного підходу до оцінювання необхідності залучення інновацій на машинобудівному підприємстві виявлено, що найбільш пріоритетним напрямом розвитку досліджуваних підприємств є виробничо-

технологічний, який орієнтований на розроблення і впровадження нових технологічних рішень у виробництво. Максимальне значення інтегрального ІР спостерігається у ПАТ «ХМЗ «Плінфа» (8,5). Для оцінки узгодженості думок експертів розраховано коефіцієнт конкордації, який склав 0,8941, що свідчить про високу узгодженість думок експертів. Статистичне значення коефіцієнта конкордації – на рівні 31,2, розрахунок критерію Пірсона показав, що коефіцієнт конкордації статистично значущий ($31,2 > \chi^2_{(0,01, k=5)} > 15,1$).

У третьому розділі – «Методичні рекомендації щодо розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу» – обґрунтовано організаційно-інформаційне забезпечення процесу вибору організаційної форми венчурного бізнесу; розроблено методичний підхід до оцінювання та прогнозування ситуаційних ризиків на етапах розроблення та реалізації венчурного проекту; здійснено прогнозування ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу.

До джерел фінансування венчурного бізнесу відносяться грошовий фонд підприємства, кошти венчурного інвестора та кошти, отримані від венчурного фонду. До об'єктів венчурного інвестування автор відносить організаційні форми венчурного бізнесу – внутрішні, зовнішні та незалежні венчури. З метою ефективного розвитку машинобудівних підприємств обґрунтовано процес вибору організаційної форми венчурного бізнесу та джерела її фінансування, сполучною ланкою якого є рух грошових та інформаційних потоків, що є визначальними у венчурному бізнесі (рис. 4).

Рис. 4. Схема процесу вибору організаційної форми венчурного бізнесу та джерел фінансування з метою розвитку машинобудівного підприємства

Для обґрунтування вибору організаційної форми венчурного бізнесу та доцільності джерел її фінансування використано метод ПАТТЕРН, за результатами якого найбільш ефективним є фінансування внутрішнього венчуру за рахунок грошового фонду підприємства. Для впровадження організаційної форми венчурного бізнесу для розвитку машинобудівного підприємства в роботі удосконалено шаблон типової організаційної структури з урахуванням введення внутрішнього венчуру, на базі якого передбачається розроблення венчурних інноваційних проектів.

Спираючись на існуючі ризики венчурного бізнесу, запропоновано порядок із загальними ризиками враховувати ситуаційні, які систематизовані залежно від етапів розроблення та реалізації венчурного проекту. З метою прийняття обґрунтованого рішення щодо затвердження чи відмови від венчурного проекту в роботі обґрунтовано методичний підхід до оцінювання та прогнозування ситуаційних ризиків на етапах розроблення та реалізації венчурного проекту (рис. 5).

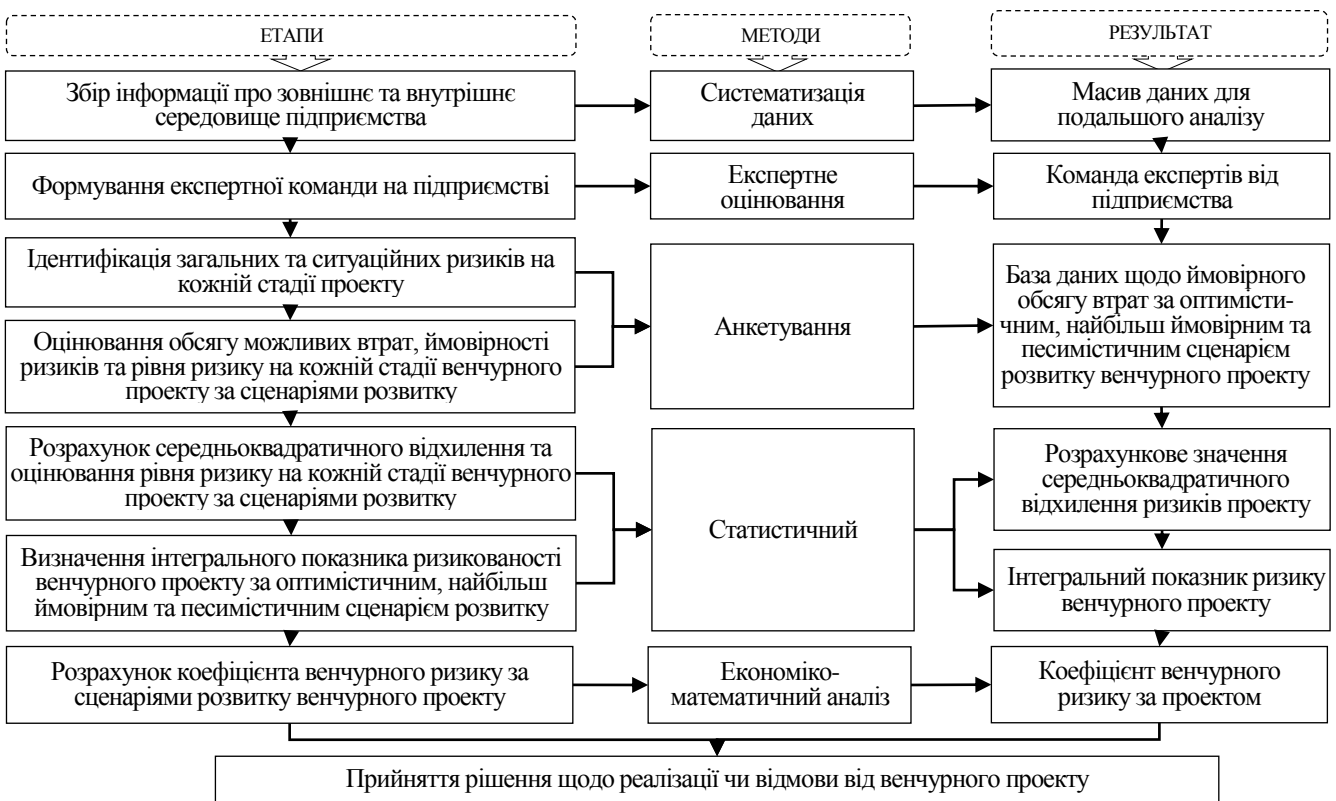

Рис. 5. Методичний підхід до оцінювання та прогнозування ситуаційних ризиків на етапах розроблення та реалізації венчурного проекту

Практичною цінністю запропонованого методичного підходу (див. рис. 5) є надання можливості виконати обґрунтоване порівняння очікуваних доходів та ймовірних втрат з обсягом запланованих інвестицій за проектом. Підхід містить основні елементи найбільш поширених способів кількісного аналізу, дає змогу визначити обсяг можливих втрат на кожній стадії розроблення та реалізації венчурного проекту за оптимістичним, найбільш ймовірним та песимістичним сценарієм розвитку венчурного проекту. Розрахунок коефіцієнтів венчурного ризику сценаріїв проектів за підприємствами показав, що у ПАТ «Світло

Шахтаря» він знаходиться на рівні 8,43–11,83%; у ПАТ «Укрелектромаш» – 25,29–35,85%; у ТОВ «Інтер-Ліфт» – 15,46–22,23%; у ПАТ «Коннектор» – 14,20–20,23%; у ПАТ «Плінфа» – 19,72–28,16%; у ПАТ «ХТЗ» – 18,07–25,61%; у ПАТ «ФЕД» – 24,03–34,34%. Отже, здебільшого шість аналізованих підприємств зможуть реалізувати венчурні проекти з низьким ризиком.

У роботі обґрунтовано процес прогнозування ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу, в рамках якого побудовано кореляційно-регресійну модель залежності інтегрального показника ефективності розвитку підприємства та складових ефективності розвитку. Про достовірність моделі свідчить сукупний коефіцієнт детермінації на рівні 0,79:

$$y = 0,0421 + 0,453x_1 + 0,174x_2 + 0,576x_3 + 0,389x_4,$$

де y – інтегральний показник ефективності розвитку підприємства;
 x_1 – ефективність внутрішніх бізнес-процесів та науково-технічний рівень виробництва;
 x_2 – ефективність клієнтської складової;
 x_3 – ефективність роботи персоналу;
 x_4 – ефективність фінансової складової.

Проведено прогнозування ефективності венчурних проектів машинобудівних підприємств за сценаріями. Прогноз показав, що кожен із запропонованих проектів є ефективним для підприємства. Про це свідчать позитивні значення чистого дисконтованого доходу, індексу прибутковості та періоду окупності. Прогнозування дозволило запланувати необхідні змінні для розрахунку показників-репрезентантів (x_1 , x_2 , x_3 , x_4) та, ґрунтуючись на запропонованій у дисертації кореляційно-регресійній моделі, спрогнозувати інтегральний показник ефективності розвитку машинобудівного підприємства та проаналізувати отримані результати (табл. 3).

Таблиця 3

Прогнозні значення інтегрального показника ефективності розвитку підприємства

Підприємство	ЕВБП та НТРВ	ЕКС	ЕРП	ЕФС	Ді прогноз	Рівень
ПАТ «Світло Шахтаря»	0,326	0,370	0,612	0,188	0,679	4
ПАТ «Укрелектромаш»	0,060	0,339	0,717	0,292	0,654	4
ТОВ «Інтер-Ліфт»	1,000	1,000	0,553	1,000	0,861	5
ПАТ «Коннектор»	0,058	0,152	0,309	0,312	0,401	3
ПАТ «Плінфа»	0,294	0,590	0,298	0,263	0,552	3
ПАТ «ХТЗ»	0,059	0,262	0,897	0,213	0,714	4
ПАТ «ФЕД»	0,077	0,416	1,000	0,193	0,801	5

Умовні позначення: ЕВБП та НТРВ – ефективність внутрішніх бізнес-процесів та науково-технічний рівень виробництва; ЕКС – ефективність клієнтської складової; ЕРП – ефективність роботи персоналу; ЕФС – ефективність фінансової складової; Ді прогноз – прогнозні значення інтегрального показника.

Таким чином, за результатами впровадження певної організаційної форми венчурного бізнесу в діяльність аналізованих підприємств інтегральний показник ефективності розвитку збільшився, зокрема: ТОВ «Інтер-Ліфт» (0,861) та ПАТ «ФЕД» (0,801) перейшли до п'ятого рівня розвитку, тобто завдяки впровадженню певної форми венчурного бізнесу стали високотехнологічними, конкурентоспроможними підприємствами, які задовольняють всі потреби акціонерів, споживачів та працівників; ПАТ «Світло Шахтаря» (0,679), ПАТ «Укрелектромаш» (0,654) та ПАТ «ХТЗ» (0,714) можна віднести до четвертого рівня розвитку, тобто до підприємств зі стійкою динамікою та великим потенціалом; ПАТ «Коннектор» (0,401) та ПАТ «Плінфа» (0,552) відносяться до третього рівня розвитку та характеризуються в динаміці рівномірністю ефективності розвитку підприємства, що свідчить про ефективність вибору певної організаційної форми венчурного бізнесу.

Практична реалізація запропонованих теоретичних положень, методичного забезпечення та практичних рекомендацій довела їх обґрунтованість та доцільність подальшого застосування ЗЕРМП при виборі організаційної форми венчурного бізнесу.

ВИСНОВКИ

Одержані в дисертації результати в сукупності вирішують важливе науково-практичне завдання з поглиблення теоретичних положень, удосконалення методичного забезпечення і розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу. Результатом проведеного дослідження стали такі методичні та науково-практичні висновки:

1. Ґрунтуючись на узагальненні теоретичних засад ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу, під венчурним бізнесом запропоновано розуміти підприємницьку діяльність, в рамках якої відбувається використання ризикових інвестицій в інноваційному розвитку підприємства, що дає позитивні зміни кількісних та якісних показників. Аналіз теоретичних засад ефективності дозволив дійти висновку, що під ефективністю розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу слід розуміти співвідношення економічного ефекту, отриманого від вибору організаційної форми венчурного бізнесу, в рамках якої відбувається використання ризикових інвестицій в інноваційному розвитку підприємства, що дає позитивні зміни кількісних та якісних показників, та витрачених інвестором ресурсів під час здійснення даної підприємницької діяльності. Вищезазначене дозволило уточнити поняття «венчурний бізнес», спираючись на його основні ознаки як підприємницької діяльності та як інвестування в інноваційний розвиток підприємства.

2. Технологія забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу здійснюється в межах чотирьох поетапних процесів: 1) оцінювання ефективності розвитку машинобудівного підприємства, 2) оцінювання інноваційної складової

функціонування підприємства як рушійної сили для впровадження організаційної форми венчурного бізнесу, 3) визначення пріоритетних напрямів розвитку підприємств та розроблення методичних рекомендацій щодо розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу. Запропонована технологія дозволяє оцінити ефективність розвитку машинобудівного підприємства, виявити необхідність і напрям залучення інновацій з метою подальшого розвитку підприємства, спрогнозувати ефективність, яка ґрунтується на результатах від впровадження організаційної форми венчурного бізнесу та кореляційно-регресійній залежності інтегрального показника ефективності розвитку і його складових.

3. У рамках методичного підходу до оцінювання ефективності розвитку машинобудівних підприємств виділено ключові чотири напрями: ефективність внутрішніх бізнес-процесів та науково-технічний рівень виробництва, ефективність клієнтської складової, ефективність роботи персоналу та ефективність фінансової складової. З використанням економіко-математичного методу центрів тяжіння обґрунтовано результуючі показники-репрезентанти від груп: рентабельність виробництва, оборотність дебіторської заборгованості, продуктивність праці та рентабельність власного капіталу, відповідно. Практичною цінністю підходу є можливість для підприємства за допомогою розрахунку чотирьох показників оцінити ефективність розвитку підприємства та зробити певні висновки щодо подальших перспектив з позиції врахування необхідності впровадження організаційної форми венчурного бізнесу. Розрахунок інтегрального показника ефективності розвитку досліджуваних підприємств показав, що ПАТ «Коннектор» та ПАТ «ХТЗ» – підприємства з найнижчою ефективністю розвитку, ПАТ «Світло Шахтаря», ПАТ «Укрелектромаш» та ПАТ «Плінфа» потребують розроблення відповідних заходів через низьку ефективність розвитку, ТОВ «Інтер–Ліфт» та ПАТ «ФЕД» можна охарактеризувати як підприємства з рівномірністю зростання показників ефективності розвитку.

4. Аналіз інноваційної складової роботи підприємства є однією з важливих ланок забезпечення ефективності розвитку; виходячи з цього постає питання про виявлення необхідності залучення інновацій. Отже, ґрунтуючись на аналізі літературних джерел запропоновано види індикаторів інноваційного розвитку, що можуть мати місце на машинобудівному підприємстві, при цьому основний акцент зроблено на цільовій спрямованості індикаторів інноваційного розвитку, на чому базуються основні напрями впровадження інновацій. Методичний підхід до оцінювання необхідності залучення інновацій на машинобудівному підприємстві враховує напрями впровадження венчурних проєктів, що дозволяє обрати певний напрям інноваційного розвитку підприємства. Його практичне використання показало, що пріоритетним є виробничо-технологічний напрям розвитку аналізованих підприємств, який орієнтований на розроблення і впровадження нових технологічних рішень у виробничі процеси.

5. Процес вибору організаційної форми венчурного бізнесу є – це системний процес, сполучною ланкою якого виступає рух грошових та інформаційних потоків, що є результуючими у венчурному бізнесі, та уособлює організаційно-інформаційне забезпечення. В дослідженні запропоновано до джерел

фінансування відносити грошовий фонд підприємства, кошти венчурного інвестора та кошти, отримані від венчурного фонду, а до об'єктів – організаційні форми венчурного бізнесу – внутрішні, зовнішні та незалежні венчури. Для обґрунтування вибору організаційної форми венчурного бізнесу та джерел її фінансування використано метод ПАТТЕРН. Виявлено, що найбільш ефективним є фінансування внутрішнього венчуру за рахунок грошового фонду підприємства. У межах організаційно-інформаційного забезпечення удосконалено шаблон типової організаційної структури з урахуванням введення організаційної форми венчурного бізнесу (внутрішній венчур) та запропоновано матрицю розподілу функціональних обов'язків працівників досліджуваних підприємств, що дозволяє впровадити певну форму венчурного бізнесу в діяльність машинобудівного підприємства.

6. Для оцінювання ризиків венчурного проекту в роботі запропоновано методичний підхід до оцінювання та прогнозування ситуаційних ризиків на етапах розроблення та реалізації венчурного проекту, який дозволяє визначити обсяг можливих втрат на кожній стадії розроблення та реалізації венчурного проекту за оптимістичним, найбільш ймовірним та песимістичним сценарієм розвитку венчурного проекту, а також знизити потенційні втрати у майбутньому розвитку промислового підприємства.

7. У рамках процесу прогнозування ефективності вибору організаційної форми венчурного бізнесу з метою розвитку машинобудівних підприємств побудовано кореляційно-регресійну модель залежності інтегрального показника ефективності розвитку та його складових. Прогноз ефективності венчурних проектів машинобудівних підприємств за сценаріями показав, що кожен із запропонованих проектів є ефективним для підприємства, про що свідчать додатні значення чистого дисконтованого доходу, індексу прибутковості та періоду окупності. Запропонований процес прогнозування дозволив порівняти рівень розвитку машинобудівних підприємств до та після впровадження організаційної форми венчурного бізнесу (венчурний підрозділ). За результатами вибору певної організаційної форми венчурного бізнесу ТОВ «Інтер-Ліфт» та ПАТ «ФЕД» доцільно віднести до найвищого рівня розвитку, які позиціонують як високотехнологічні, конкурентоспроможні підприємства, що задовольняють всі потреби акціонерів, споживачів та працівників; в свою чергу ПАТ «Світло Шахтаря», ПАТ «Укрелектромаш» та ПАТ «ХТЗ» перейшли до четвертого рівня розвитку, тобто їх можна охарактеризувати як підприємства зі стійкою динамікою та великим потенціалом; ПАТ «Коннектор», ПАТ «Плінфа» доцільно віднести до третього рівня розвитку та характеризувати як підприємства з рівномірністю зростання ефективності розвитку.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділ у монографії

1. Чередник А. О. Інвестування у венчурному підприємстві / А. О. Чередник // Підприємництво, торгівля, біржі в процесі соціально-економічного розвитку:

монографія [Електронний ресурс] / І. В. Гонтарева, Г. Л. Матвієнко-Біляєва, В. І. Ковальова та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Гонтаревої. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – С. 117–130. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/20275>. (Укр. мов.). (1,0 ум.-друк. арк.).

Особистий внесок здобувача: досліджено процес функціонування венчурного бізнесу як підприємницької діяльності, запропоновано процес взаємодії венчурних інвесторів з організаційними формами венчурного бізнесу, розглянуто стадії венчурного інвестування, запропоновано альтернативні венчурному капіталу джерела фінансових ресурсів.

Статті в наукових фахових виданнях України

2. Чередник А. О. Організаційна складова забезпечення ефективності залучення венчурного бізнесу до розвитку промислових підприємств / А. О. Чередник // Управління розвитком : зб. наук. пр. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – № 1 (190). – С. 79 – 85. (0,95 ум.-друк. арк.).

3. Чередник А. О. Фундаментальні засади залучення інновацій у розвиток промислових підприємств / А. О. Чередник // Управління розвитком: зб. наук. пр. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – № 1–2 (187 – 188). – С. 78 – 84. (1,21 ум.-друк. арк.).

4. Лысякова А. О. (Чередник А. О.) Коммерческая тайна как элемент ведения бизнеса / А. О. Лысякова (А. О. Чередник) // Управління розвитком: зб. наук. роб. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – №6 (169). – С. 9 – 11. (0,31 ум.-друк. арк.).

Статті в наукових періодичних виданнях інших держав та в наукових періодичних виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз

5. Чередник А. О. Удосконалення понятійно-категоріального апарату ефективності залучення венчурного бізнесу / А. О. Чередник // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2017. – № 4 (193). – С. 43 – 50. (1,74 ум.-друк. арк.).

6. Гонтарева І. В. Методичний підхід до оцінки ефективності розвитку машинобудівних підприємств / І. В. Гонтарева, А. О. Чередник // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. – 2017. – № 4. – С. 21–29. (1,43 ум.-друк. арк. (0,71 ум.-друк. арк. автора).

Особистий внесок здобувача: Розглянуто існуючі підходи до оцінки ефективності діяльності та розвитку машинобудівних підприємств, обґрунтовано методичний підхід до оцінки ефективності розвитку промислового підприємства, який дозволить всебічно оцінити результати діяльності підприємства.

7. Cherednik A. The main features of the business's evaluation / A. Cherednik // *Středoevropský věstník pro vědu avýzkum. Ekonomike vědu ekologie*. Praha: Publishing house Education and Science, 2016. – № 19-1 (32). – P. 22 – 25. (0,36 ум.-друк. арк.).

8. Чередник А. О. Теоретичні аспекти поняття «венчурний бізнес» / А. О. Чередник // Стратегія економічного розвитку України: зб. наук. пр. – К. : ХНЕУ ім. В. Гетьмана, 2016. – № 39. – С. 67–73 (0,76 ум.-друк. арк.).

9. Гонтарева І. В. Методичний підхід до оцінки ризиків розробки та реалізації венчурного проекту / І. В. Гонтарева, А. О. Чередник // Бізнес Інформ. – 2018. – № 8. – С. 130–136 (1,1 ум.-друк. арк. (0,55 ум.-друк. арк. автора).

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано методичний підхід до оцінки ризиків розроблення та реалізації венчурного проекту під час впровадження організаційної форми венчурного бізнесу. Підхід передбачає визначення обсягу можливих втрат на кожному з етапів розроблення та реалізації венчурного проекту за сценаріями розвитку.

Публікації за матеріалами конференцій

10. Чередник А. О. Оцінка сучасного стану машинобудівної галузі України та напрямки його поліпшення / А. О. Чередник, І. Г. Муренець // Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця» (Харків, 31 травня – 1 червня 2018 р.). – Х. : ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2018. – С. 107–108.

Особистий внесок здобувача: досліджено тенденції розвитку машинобудівних підприємств України.

11. Чередник А.О. Венчурний капітал як структурний елемент венчурного бізнесу / А. О. Чередник // Тези доповідей Міжнародної наукової конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця» (Харків, 1 – 2 червня 2017 р.). – Х. : ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2017. – С. 179 – 183.

12. Чередник А. О. Функції венчурного капіталу та його вплив на розвиток інноваційної економіки / А. О. Чередник // Тези V Міжнародної науково-практичної конференції «Формування ефективної моделі розвитку підприємства в умовах ринкової економіки» (Житомир, 2 – 3 листопада 2017 р.). – Житомир, 2017. – С. 323–327.

13. Cherednik A.O. Merger and acquisition`s practice in Ukraine / A. O. Cherednik / Materials of the XII International scientific and practical conference «Modern scientific potential». Economic science. (Sheffield, UK, February 28 – March 7, 2016) – Sheffield: Science and education LTD, 2016. – Vol. 4. – P. 44–46.

14. Чередник А. О. Аналіз сучасного стану венчурного підприємництва в Україні / А. О. Чередник // Тези доповідей Міжнародної наукової конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця» (Харків, 26 – 28 травня 2016 р.). – Х. : ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2016. – С. 223 – 227.

Інші видання

15. Ignatenko L. O. Theoretical bases of venture capital and the main stages of venture capital financing / L. O. Ignatenko, A. O. Cherednik / Integration process and innovative technologies: achievements and prospects of engineering sciences. Collection of scientific works in foreign languages. Kharkov National Automobile and Highway University. – Kharkiv – 2016. – Is. 6. – P. 395–398. (0,3 ум.-друк. арк. (0,15 ум.-друк. арк. автора).

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано стадії венчурного фінансування інноваційного розвитку підприємства.

АНОТАЦІЯ

Чередник А.О. Забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, 2019.

Дисертація присвячена вирішенню актуального науково-практичного завдання з поглиблення теоретичних положень, удосконалення методичного забезпечення і розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу.

У дисертації обґрунтовано актуальність дослідження ЗЕРМП при виборі організаційної форми венчурного бізнесу; узагальнено теоретичні засади ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу: виділено ключові ознаки поняття «венчурний бізнес», розроблено власну дефініцію поняття «ефективність розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу». Сформовано технологію ЗЕРМП при виборі організаційної форми венчурного бізнесу. Обґрунтовано методичний підхід до оцінювання ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі форми венчурного бізнесу. Проведено оцінювання необхідності залучення інновацій на машинобудівних підприємствах з позиції подальшого розроблення венчурних проектів з використанням запропонованого методичного підходу. Обґрунтовано організаційно-інформаційне забезпечення процесу вибору організаційної форми венчурного бізнесу. Розроблено методичний підхід до оцінювання та прогнозування ситуаційних ризиків на етапах розроблення та реалізації венчурного проекту. Проведено прогнозування ефективності розвитку машинобудівних підприємств при виборі організаційної форми венчурного бізнесу.

Ключові слова: венчурний бізнес, ефективність, вибір організаційної форми венчурного бізнесу, розвиток машинобудівних підприємств, інноваційний індикатор розвитку підприємства, процес вибору організаційної форми венчурного бізнесу, організація процесу вибору форми венчурного бізнесу.

ANNOTATION

Cherednik A.O. Ensuring the efficiency of industrial enterprises development based on the choice of organization form of venture business. - On the rights of the manuscript.

Thesis for a scientific degree - Candidate of science in Economics in specialty 08.00.04 - Economics and Enterprises Management (according to the types of economic activity). - Simon Kuznets Kharkov National University of Economics, Kharkov, 2019.

The thesis is devoted to the decision of the actual scientific and practical task of the development of theoretical positions, methodological support and practical recommendations for ensuring the efficiency of industrial enterprises development based on the choice of organization form of venture business.

The dissertation substantiates that venture business is a complex phenomenon, based on the synthesis of approaches: the understanding of venture business as an entrepreneurial activity and as the financing of innovation development of the company. It was suggested venture business should be understood as the entrepreneurial activity, within which there is the infusion of risky investments into the innovative development of industrial enterprise of a high-tech industry and which that is prone to positive changes.

In order of implementation of venture financing into activity of domestic industrial enterprises, the technology of ensuring the efficiency of industrial enterprises development based on the choice of organization form of venture business was proposed in the dissertation. The technology was based on four basic processes: the assessment of the effectiveness of the machine-building enterprise development based on methodological approach; the analysis of the innovative component of company functioning; the definition of priority directions of enterprise development; the development of methodical recommendations for machine-building enterprises based on the choice of organization form of venture business.

Based on the study of the approaches presented in the scientific papers devoted to the assessment of the effectiveness of the enterprise development, there was proposed the theoretical support, according to which to assess the effectiveness of the company's development should be done in four directions: efficiency of production, efficiency of client share, efficiency of personnel and efficiency of financial activity of the enterprise.

Theoretical studies in the field of the efficiency of machine-building enterprises showed that the analysis of the innovative component is a share of their competitiveness. In the subject field of the current study under the innovation component was the presence of innovative indicators in machine-building enterprises. The calculation of the innovation indicator revealed the direction of further development of the enterprise.

In order to ensure the effective involvement of organization form of venture business for the development of industrial enterprises, the author substantiated the process, which describes the movement of cash and information flows that are result of venture business. The expediency of financing the venture unit at the expense of own funds using the PATTERN method is substantiated.

Methodological approach to assessing venture risk was grounded, it predicts the potential risks of a venture project. It enables a reasonable comparison of expected revenues and probable losses with the volume of planned investments for a specified period of time. The proposed approach, was based on the main elements of the quantitative assessment, it allows to determine the amount of possible losses at each stage of the development and implementation of the venture project in the optimistic, most probable and pessimistic scenario of the development of the venture project taking into account the influence of the time factor.

The process of forecasting the efficiency of industrial enterprises development based on the choice of organization form of venture business was proposed. The taxonomic indicator of the efficiency of the development of the machine-building enterprise was justified within the framework of the process and a correlation-regression model based on

the components of the developmental efficiency and the taxonomic indicator. Based on the calculations of the efficiency of venture projects, the predicted taxonomic index was calculated on the basis of the proposed correlation–regression model. It was to prove that the implementation of the venture project in the activity of machine–building enterprises is effective, since the taxonomic index of the efficiency of the development of machine–building enterprises has increased.

The practical value of the results obtained that the proposed scientific and practical developments can be used by industrial, in particular, machine–building enterprises, in the process of choice of organization form of venture business for their development. The practical use of substantiated and developed methodological approaches and processes is appropriate in developing and attracting venture business in industrial, including engineering, enterprises.

Key words: venture business, efficiency, attraction of the form of venture business, development of industrial enterprises, innovation indicator of the enterprise, the process of selection of the form of venture business, organization of the process of selection of the form of venture business.

ЧЕРЕДНИК АННА ОЛЕГІВНА

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНИХ
ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ВИБОРІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ФОРМИ
ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Підписано до друку 08.04.2019 р. Формат 60x90/16.
Обсяг 0,9 ум.-друк. арк. Папір офсетний. Друк різнограф.
Наклад 150 прим. Зам. № 41.

Надруковано у центрі оперативної поліграфії ТОВ «Рейтинг»
Свідоцтво про держ. Реєстрацію ю.о. А00 № 507350
61003, м. Харків, пров. Соляниківський, 4.
Тел.: (057) 771-0092; 771-00-96